Americké "Dohovory" s Německem

Na počátku měsíce dubna německý velevyslanec ve Washingtoně, hrabě Bernstorff, dal na veřejnost notu, která překvapila svojí příkrostí. Byla to vlastně brutální urážka vmetená ve tvář americkému národu, jehož vláda zcela bezdůvodně obviněna, že jest ve své neutralitě neupřímná, ba nepoctivá.

Zde podáváme odpověď washingtonské vlády, jež sice podepsána jest sekretářem státu Bryanem, ale podle sdělení Spojeného tisku, spracoval ji z několika náčrtků sám president Wilson:

"Excellence: Uvažoval jsem bedlivě vaši notu ze dne 4. dubna, 1915, provázenou memorandem z téhož dne, v níž vaše excellence rozbírá počínání této vlády vzhledem k obchodu mezi Spojenými Státy a Německem a stanovisku této vlády vzhledem k vývozu zbraní ze Spojených Států národům nyní ve válce s Německem.

"Musím doznati, že jsem poněkud na rozpacích, jak si vykládati rozbor vaší excellence těchto věcí. Jest mnoho okolností spojených s těmito důležitými záležitostmi, o nichž bych očekával, že dotkne se jich vaše excellence, ale o nichž vůbec se nezmiňujete a jsou jiné okolnosti, jichž se dotýkáte, o nichž předpokládám, že sotva se hodí za předmět diskusse mezi vládou Spojených Států a vládou Německa.

"Dovolím si tudíž pokládati zmínku vaší excellence o jednání sledovaném vládou Spojených Států vzhledem k překážení obchodu z této země, jak vláda Velké Britanie snad se pokoušela, že obmýšleno bylo to pouze k plnějšímu nastínění situace, na niž přejete si upozorniti a nikoli jako pozvání rozbírati ono jednání.

"Vaší excellence dlouhá zkušenost v mezinárodních záležitostech snad napoví vám, že vztahy dvou vlád jedné s druhou nemohou býti učiněny moudře předmětem diskusse s třetí vládou, jež nemůže býti plně informována co do fakt a jež nemůže býti plně vědoma příčin pro jednání sledované. Já věřím však, že oprávněn jsem v předpokladu, že to, co přejete si vyvolati, jest upřímné prohlášení stanoviska této vlády vzhledem k jejím závazkům jako neutrální moci.

"Já obzvláště jsem žádostiv, aby vaše excellence viděla v jich pravém světle všeobecné stanovisko a směr této vlády v udržování její neutrality. Já jsem doufal, že stanovisko této vlády bylo učiněno dostatečně jasným v těchto věcech, avšak jsem ovšem úplně ochoten vytknouti je opětně.

"To zdá se mi tím více potřebným a žádoucím, poněvadž, pravím s politováním, řeč, již vaše excellence používá ve vašem memorandu, dala by se vykládati jako by uváděla v pochybnost dobré úmysly Spojených Států v provádění jich povinností jako neutrální moci. Já hotov jsem připustiti, že taková předhůzka nebyla obmýšlena, avšak jest tak zjevno, že vaše excellence pracuje pod jistými falešnými dojmy, že nemohu býti dosti zřetelným ve stanovení těch fakt, jak jsou, když plně předvedeny a chápány.

"Na prvním místě tato vláda nikdy a žádným způsobem neslevila na žádném ze svých práv jako neutrála vůči kterémukoli z přítomných válku vedoucích národů. O na přiznala jako věc samo sebou se rozumějící právo návštěvy na lodích a prohlídky a právo upotřebení pravidel kontrabandu války na zboží v obchodě. Ona ve skutečnosti dožadovala se používání návštěvy na obchodních lodích a prohlídky jako naprosto nutné ochrany, aby neutrální lodi nebyly pokládány za lodi vlastněné nepřítelem a aby legální náklady nebyly pokládány za nelegální. Ona uznala též právo blokády, když skutečně jest provozována a účinně udržována. Toto jsou pouze dobře známá obmezení, jež válka ukládá na neutrální obchod na vysokých mořích.

"Avšak nic kromě tohoto nebylo připuštěno. Já dovoluji si upozorniti vaši excellenci na toto, přes to, že jest to známo již celému světu, následkem uveřejnění naší korrespondence o těchto věcech s několika z válčících národů, poněvadž nemohu předpokládati, že máte o tom úřední povědomost.

"Na druhém místě, tato vláda pokoušela se získati od vlády německé a britické vzájemné ústupky vzhledem k opatřením, jichž tyto obě vlády se chopily k přerušení obchodu na vysokých mořích. Toto neučinila jako věc práva, ale pouze použivši výsad upřímného přítele obou stran a jako osvědčení své nestranné dobré vůle.

"Pokusy tyto byly bezvýsledné, ale já lituji, že vaše excellence neuznala to za hodné zmínky na zmírnění dojmů, jež jste tlumočil. My jsme doufali, že tento čin na naší straně dokázal naše pevné stanovisko v odepření uznati právo kterékoli z válku vedoucích zemí změniti přijatá pravidla války na moři, pokud se dotýkají práv interesovaných neutrálů.

"Na třetím místě, pozoruji s upřímným politováním, že v pojednávání o prodeji a vývozu zbraní občany Spojených Států nepřátelům Německa, vaše excellence zdá se býti pod dojmem, že bylo to ve výběru vlády Spojených Států, přes její prohlášenou neutralitu a její bedlivé úsilí v udržování jí v jiných podrobnostech, zakázati tento obchod a tím, že toho neučinila, osvědčila nespravedlivé stanovisko vůči Německu.

"Tato vláda stojí na zásadě, jak doufám známo jest vaší excellenci, a jak nucena jest ji zastávati ve světle přítomných nesporných nauk přijatého mezinárodního zákona, že každá změna v její vlastních neutralitních zákonech během trvání války, jež dotýkala by se nerovně vztahů Spojených Států s národy ve válce, byla by neospravedlnitelnou odchylkou od zásad přísné neutrality, jimiž důsledně snažila se spravovati své jednání a já uctivě dovolím si tvrditi, že žádná z okolností, jež zdůrazňovány jsou v memorandu vaší excellence nemění zásadu, o niž se jedná.

"Zastavení obchodu ve zbraních v přítomné době bylo by takovou změnou a bylo by přímým porušením neutrality Spojených Států. Jsem jist, že bude to jasno vaší excellenci, že zaujímajíc takové hledisko a považujíc se vázánu svojí ctí státi na něm, jest naprosto vyloučeno, že vláda tato mohla by uvažovati o takovém jednání.

"Já doufám, že vaše excellence uzná ducha, v němž psána jest tato odpověď. Přátelství mezi lidem Spojených Států a lidem Německa jest tak vřelé a tak dlouhého trvání, pásky, jež k sobě je poutají, jsou tak mnohé a silné, že tato vláda pociťuje zvláštní nutnost mluviti s dokonalou upřímností, kdykoli vyvstane příležitost, jež mohla by vytvořiti jakékoli nedorozumění, třeba jenom nepatrné a dočasné mezi těmi, kdož representují vlády těch dvou zemí. Bude to velkým uspokojením pro mne, zdali podařilo se mi odstraniti s mysli vaší excellence každé nepochopení a nedorozumění, jaké snad stávalo buď o směru, duchu neb účelích vlády Spojených Států. Její neutralita jest založena na pevném základě svědomí a dobré vůle.

"Přijměte, excellence, obnovené ujištění mé nejvyšší úcty.

W. J. BRYAN."

KNIHOVNA SLOVANSKÝCH KLASSIKŮ.

Americké čtoucí obecenstvo jest seznámeno do značné míry s některými slovanskými spisovateli, jako jest na příklad Turgeněv, Tolstoj, Gorky, Sienkiewicz a jiní, ale při nejlepším jest velmi málo slovanských autorů, kteří našli překladatele a byli tak uvedeni do širšího světa. Proto dlužno s uspokojením vítati podnik, jenž se oznamuje z New Yorku.

The Slavonic Publishing Company hodlá vydati knihovnu slovanských klassiků ve dvaceti svazcích, kde zastoupena bude literatura česká, polská, srbo-chorvatská, slovinská a ruská. V částečném seznamu českých spisovatelů jsou uvedeni následující: Jakub Arbes, Otakar Březina, Svatopluk Čech, Petr Chelčický, Kosmas Pražský, Karel Jaromír Erben, Jaroslav Goll, Vítězslav Hálek, Karel Havlíček, Karel Havlíček (básník 1872—1898), Adolf Heyduk, Alois Jirásek, Jan Kollár, Jan Amos Komenský, Karel Hynek Mácha, Josef Svatopluk Machar, Tomáš G. Masaryk, Božena Němcová, Jan Neruda, František Palacký, Žofie Podlipská, Josef Václav Sládek, Antonín Sova, Karolina Světlá, Jaroslav Vrchlický, Zikmund Winter, Julius Zeyer.

Z výtvarných českých umělců, jichž pracemi vyzdobena budou díla svrchu zmíněných spisovatelů, jsou uvedeni tito:

Mikuláš Aleš, František Bílek, Václav Brožík, Jaroslav Čermák, Antonín Dvořák, Václav z Prách-ně Hollár, Vojtěch Hynais, Bohumil Kafka, Beneš Knuepfer, Václav Levý, Adolf Liebscher, Josef Mánes, Quido Mánes, Julius Mařák, Josef Mařatka, Luděk Márold, Josef Václav Myslbek, Václav Vavřinec Rainer, Bohuslav Snirch, Hanuš Schwaiger, Antonín Slavíček, František Šimon, Jan Štursa, Stanislav Sucharda, Max Švabinský, František Úprka, Josef Úprka, František Ženíšek.

V poradním sboru redakčním z Čechů jsou: Josef Konstantin Jireček, professor slovanské filologie na universitě vídeňské; hrabě Luetzow, Arne Novák, příručí professor české literatury na universitě pražské; Jiří Polívka, professor slovanské filologie na universitě pražské; Emil Smetánka, professor české literatury na pražské universitě.

Mezi těmi, kdož s podnikem tímto nadšený souhlas vyslovili, jsou mnozí vynikající muži a ženy z Evropy i z Ameriky. Zvláště pozoruhodným jest schválení Dr. Aleše Hrdličky, kurátora Národního musea ve Washingtoně, jenž praví:

"Myslím, že váš podnik jest velmi chvályhodný, zdali totiž nesporně první třídy překladatelé mohou býti získáni. Professionelní překladatelé zcela nepostačí, když to přijde k pracím takové krásy jako na příklad jsou ony Svatopluka Čecha; neb k takovému rázovitému rozjařujícímu humoru, který proniká práce Nerudy neb Hermanna. Myslím dále, že stručná, ale nanejvýš spolehlivá historie každého ze slovanských národů s mapou v jeho vlastní řeči a se statistickými daty co do síly a roztřídění větve, bude nutnou s každým oddílem práce. Zdali docílíte skutečně prvotřídních výsledků, jsem jist, že získáte si díků a též podpory mnohých Čechů a jiných Slovanů v této zemi, jakož i za hranicemi."

JAK SE PROHIBICE "OSVĚDČUJE".

V minulých dnech obdrželi jsme velmi zajímavou brošurku "The Banner Prohibition States — Kansas and Maine". Obsahuje dvě rozpravy, z nichž jedné autorem jest Cyrus W. Davis, sekretář státu Maine v létech 1911—1912 a jež nese název "Prohibition at its Best in Maine" a druhé autorem jest Royal E. Cabell, vládní komisař vnitrozemských daní za presidenta Tafta a nese název "Facts about Kansas "On the Water Wagon."

Nepokládáme za potřebné zmiňovati se nějak obšírně o obsahu této brošurky, neboť veliká většina našich lidí mají svůj pevný názor o prohibici, ale jest to zajímavé čtení a dokazuje nade všecku pochybnost, že prohibice v praxi se osvědčuje zcela naopak, nežli tvrdí její hlasatelé a stoupenci. Nemírné pití totiž nezastaví a na místě veřejných kontrolovaných hostinců, z nichž mají obce značný důchod, dává vznik tajným krčmám, jež plodí skutečné zlo.

Kdo by si tuto brošuru přál, nechť dopíše si na: The National Home Rule Association, 203 Butler Building, Cincinnati, Ohio.

ROOSEVELT O MÍROVÉM HNUTÍ.

Plukovník Theodor Roosevelt zaujal odmítavé stanovisko vůči mírovým snahám amerických žen, jež ho vyzvaly, aby se připojil k akci jimi vyvolané. Roosevelt adresoval svou odpověď pí. G. Rublee-ové z Washingtonu, jedné z hlavních pracovnic v mírové akci. V odpovědi své píše:

"Poznávám z Vašeho dopisu, že jste nečtla můj poslední spisek, vyšlý pod názvem "Amerika a světová válka" a proto si přejete znáti můj úsudek o mírové organisaci, o níž mi píšete. Upozorňuji Vás důrazně, že k takové organisaci nepřistoupím. Zásady, projevené ve Vašem dopise, zdají se mi býti pošetilými a malicherými.

To ovšem neznamená, že všechny osoby, jež prohlášení Vaše podpisují a za ně bojují, jsou pošetilé a malicherné. Jest to, žel, pravda, že někdy ta nejhorší hnutí v dějinách lidstva byla podporována ženami a muži vysoce vzdělanými. Kdyby se dle mého názoru snaha o rozbití jednoty naší vlasti za války občanské, byla setkala s úspěchem, bylo by to velkou pohromou pro lidstvo. A přece sotva kdy bylo některé hnutí propagováno a podporováno tak velkomyslnými muži a ženami a nebo s větším zápalem a nezištností. —

Vyjadřuji se s vědeckou přesností, když nazývám mírové hnutí amerických žen pošetilým a malicherným. Jest to pošetilé, poněvadž je marné. Pracuje totiž s touže marnou agitací, která se podle zkušeností minulého století a hlavně posledních třiceti let ukázala býti úplně bezvýslednou a dokonce i škodlivou. Nic dobrého nemůže vzejíti z akce, kterou jste mi ve svém dopise nastínila.

Ale to není vše. Jest zrovna tak malicherná jako je pošetilá. Nic tak neodpuzuje jako zříti lidi agitující pro nějaké abstraktní právo, když nemají odvahy povstati proti konkrétní, viditelné křivdě a zlobě. Nic není škodlivějšího na př. pro nějakou církev, než když má kněze, kteří hromují neustále proti abstraktnímu zlu nebo proti hříchům, spáchaným farizeji před několika tisíci lety, ale při tom nedovedou se postaviti proti přítomnému konkrétnímu zlu. A zrovna tak si počínají přední pacifisti z povolání ve Spojených Státech.

Předpokládám však, že jste pro opravdový mír a ne pouze pro mír dle jména, pro mír, založený na spravedlnosti a právu, a ne pro mír, který by požehnal vítězné křivdě a dal jí sankci; neboť mír, jenž schvaluje křivdu a bezpráví, byl by horší než válka sama.

Jest nebezpečné a zhoubné volati po abstraktním míru, když se při tom mlčí o viditelných křivdách a zločinech, které byly spáchány proti lidskosti právě v přítomné době. Belgie byla zdeptána a tone v kalužích krve. Děsné zločiny byly spáchány na mužích, ženách i dětech belgických. Belgičani statečně bojovali proti svým utlačovatelům. Ale v listině, kterou jste mi poslala, neprotestuje se ani na jednom místě proti těm křivdám a zločinům v Belgii, a pouze se odsuzuje válka vůbec, a to takovým způsobem, že se odsuzují Belgičani stejně tak, jako jejich utlačovatelé.

Sjezdy, na kterých se odhlasují všeobecně znějící resoluce proti válce vůbec nebo pro mír vůbec, nejsou platné, poněvadž takové resoluce nemají smyslu, a nemohou míti smyslu, pokud neukáží na určité případy.

Nechť si lidé, kteří podporují myšlenky, obsažené ve Vašem přípisu, svolají schůzi za tím účelem, aby na ní protestovali proti vpádu Německa do Belgie a nechť žádají, aby v zájmu míru Spojené Státy učinily vše možné na zastavení a odčinění takové křivdy a bezpráví!

Nechť odsoudí p. Wilsona i p. Bryana, poněvadž oni se pokoušejí prosaditi předlohu zákona o koupi lodí, což by bylo podporováním té velmoci, jež napadla Belgii, a mohlo by nás vrhnouti do války proti těm velmocím, které se postavily na obranu Belgie.

Nechť zkrátka učiní něco, co by bylo důkazem, že to, co povídají, též upřímně myslí, a že opravdově se zasazují o právo a spravedlnost!

Dokud tak neučiní, musíte býti připravena, že každý rozumný a poctivý člověk odmítá jakoukoliv účast v hnutí, které jest i hloupé i zhoubné, které jest provázeno mrzkým zanedbáváním národní povinnosti, a které, kdyby se mělo setkati s úspěchem, způsobilo by jenom škodu a vystavilo by náš národ zaslouženému opovržení.

Theodore Roosevelt."

VŠEMU ČESKO-AMERICKÉMU LIDU!

Z ústředny Českého Národního Sdružení v Chicagu.

Za hlomozu zbraní a dunění děl rodí se nová Evropa. V záplavě krve, ve spoustě nakupených lidských těl vyrůstá nad hrůzami války omlazující květ svobody národů.

Národy slovanské, jež po staletí úpěly ve střední Evropě pod habsburskou dynastií volají po svobodě. Poláci, Chorvaté, Slovinci, Srbové, Slováci — a Češi.

Od bitvy bělohorské, kdy pohřbena česká samostatnost, **nebylo vhodnější doby** k obnovení starého českého státu, jenž v srdci Evropy byl přední hrází proti výbojné germanisaci a tvořil most mezi světem západním a východním.

Dnes s rozechvěním nasloucháme tlukotu srdce Evropy, srdce českého. Chvěje se sevřeno úzkostí o budoucnost českého národa, jenž po staletí musil ideí habsburské monarchie přinášet statisíce mladých životů a milliardy národního jmění... Rudé červánky svobody vzcházejí nad bojišti. Také českému národu!

Přátelé českého národa a jeho oprávnění zástupci **s nasazením životů a jmění** odhodlali se k těžké, zodpovědné a obětavé práci: přesvědčit Evropu, že českému národu za jeho oběti ve válce musí se dostati spravedlnosti — svobody, svéprávnosti, práva na volný rozvoj všech jeho sil.

Tisíce českých mužů, kteří vzepřeli se jíti do bratrovražedného boje, obětovalo své životy. Tisíce jich ve francouzsko-české legii a v husitské družině česko-ruské obětuje krev a životy za ideu samostatnosti české. Velký počet hrdinů bylo popraveno pro "vlastizrádu"! Budou tyto životy tisíců českých mučedníků a bojovníků za svobodu českého národa obětovány marně? Bude bolest milionů českých matek zahojena tím, že matka naše VLAST bude osvobozena z pout habsburské samovlády?

Česká Amerika, jako největší zahraniční větev českého národa, vyzvána ku pomoci. Češi v Anglii, Francii, Rusku, Švýcarsku a jiných zemích obětavě vypravili do pole legie české: v boj pro českou samostatnost!

A my Čecho-Američani jsme vyzváni k jediné a to nejmenší oběti: finanční pomoci! Pro pronásledované a v těžké bídě a povržení zanechané siroty a ženy po popravených českých revolucionářích-mučednicích, pro práci na získání evropských velmocí a rozhodujících činitelů pro českou samostatnost!

Habsburská monarchie se hroutí a rozpadává. Na jejích troskách má vyrůsti nová, mladá slovanská Evropa! Evropa práva, spravedlnosti a poctivé kultury.

Český stát v srdci Evropy má býti toho zárukou. Kdo z Čechů amerických i v době tísnivých poměrů, chtěl by se sříci své povinnosti k vlastní krvi a nechtěl by spolupracovati a přispěti ke konečnému cíli — osvobození rodných zemí česko-slovanských?

Kdo by chtěl vyhnouti se dobrovolné dani a odepříti dar v této velké chvíli, kdy statisíce české jsou odhodlány k obětování životů?

Kdo by odepřel svého příspěvku ubohým rodinám po českých mučednících, kteří zahynuli pro svou práci na dobytí svobody?!

Dějiny, jež soudí vše dobré a zlé, zastaví se na své cestě staletími také u české Ameriky! Zaznamenají s neúprosnou přesností, co dnes Češi američtí pro svou rodnou zemi za mořem vykonají. Bude česká Amerika zapsána v dějinách jako osvoboditelka a bojovnice za svobodu vlasti, či bude pro vždy zapsáno na výstrahu všem generacím, našim vnukům a pravnukům:

"Srdce Čechů amerických zůstalo zatvrzeno k zoufalé prosbě vlasti českých — Vystěhovalci česko-američtí zapomněli a zapřeli svou vlastní krev, krev Jana Husa, krev Jana Žižky, krev Jana Komenského...?"

Každá ruka česká, jež vpíše do sběrací listiny svůj dar, své jméno — píše dějiny boje českého národa za svobodu!

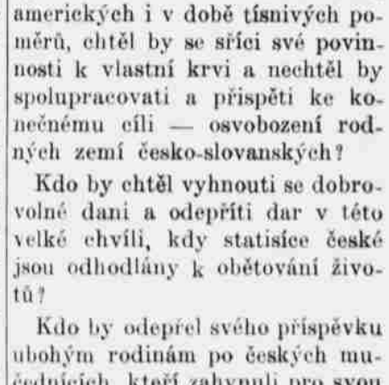

Čtvrták za oznámku ve Vaukovu dům, a jistě za to pár dolarců vyzískám.

Proti svrabu, lišeji, mokvavému lišeji, chrástu, vyrážce po jedovaté škumpě, trudu, slanému toku, svrbivým osutinám a letním vyrážkám — jest výtečnou

SEVEROVO
Léčebné kožní mýdlo
(Severa's Medicated Skin Soap)
pro každého člena rodiny.
Cena 25 centů.

Severova Mast na kožní choroby

(Severa's Skin Ointment). Udržuje pleť i kůži zdravou a osvobozuje ji od znešvařujících a bolestných vyrážek. 50c.

SEVEROVY TAB-LAX.
Projímavé cukrovinky.
Příjemné a účinné.
Pro dítky i dospělé.
Cena 10 a 25 centů.

Mokvavá vyrážka.

"Uveřejněte tento dopis, neboť Severova Mast na kožní choroby mne vyhojila. Dlouhý čas jsem měl nohu otéklou a vytékala z ní voda a po použití Vaší masti v krátkém čase se všechno zlepšilo. Byla to stará choroba, která mně již trvala asi deset let. Byl jsem u lékařů ve staré vlasti a přec mně nepomohli."

Mathews Kotas,
Box 53, Silverhill, Ala.

Váš lékárník prodává Severovy léky. Žádejte výslovně jen Severovy. Odmítejte napodobeniny. Nemůžete-li je u vás dostat, objednejte si je přímo od

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

MEDORA KÁVA
Dobrá káva 20 centů libra
lepší druh 23c a 26c
Kdo nám zašle objednávku, může býti úplně jist, že obdrží kávu chutnou a vždy čerstvě praženou.
Za spravedlivou váhu RUČÍME!
Pište si o vzorek, který zašle se vám zdarma a vyplacenč.
Česká zasilatelská společnost
MEDORA COFFEE MILLS
2345 S. Central Park Ave. CHICAGO, ILLINOIS
O spolehlivosti můžete se přesvědčiti u Kaspar State Bank v Chicagu

F. C. BLISS, prodavač hovězího dobytka
F. F. WELLMAN, prodavač vepř. dobytka
KOMMISSIONÁŘI V DOBYTKU
Není-li pravdou, moudré jednání, když kupujete jakéhokoliv rodu doby že pro plemeno že hledíte koupiti bezvadné a co nejlepší abyste své stádo zlepšil a cenu jeho zvětšil. To se mé platí, když je posílate do trhu. Proč se tudíž neobrátit na firmu, která stojí včele a je vynaloží veškerou sílu pro zasilatele získat tu nejvyšší cenu? Naše zkušenost, spravedlnost finanční postavení nedá se upřít. Obraťte se na nás sůplnou důvěrou, neboť my Vám posloužíme svědomitě a spravedlivě. Pan Wellman mluví česky a jeho přiruči Eoležal též mluví píše česky. Vám k službám
BLISS & WELLMAN,
Room 254 New Exchange Bldg., Union Stock Yards, - SO. OMAHA, NERRASKA